

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

SINNESSJUKVÅRDEN I RIKET

ÅR

1928

AV

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1930

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NÖRSTEDT & SÖNER

298145

INLEDNING

TILL

Sinnessjukvården i riket / Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1941. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

1911-1939 med innehållsförteckning på franska. - 1914-1920 med fransk parallelltitel: Soins médicales aux aliénés en Suède, 1921-1939: Soins médicaux aux aliénés en Suède.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 2, Överstyrelsens över hospitalen underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1862-1910.

Täckningsår: 1861-1910.

Överstyrelsens över hospitalen underdåniga berättelse för år ... ersattes 1903 av Medicinalstyrelsens underdåniga berättelse angående sinnessjukvården i riket året 1901

Överstyrelsen över hospitalen ersattes 1902 av Medicinalstyrelsen.

Efterföljare:

Ingår fr.o.m. 1940 i:

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

Sinnessjukvården i riket. År 1928. – (Sveriges officiella statistik). Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

SINNESSJUKVÅRDEN I RIKET

ÅR

1928

AV

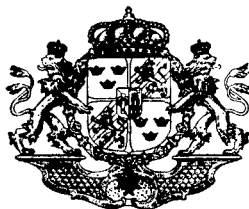
KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1930

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NÖRSTEDT & SÖNER

298145

STATISTIQUE OFFICIELLE DE LA SUÈDE

SOINS MÉDICAUX AUX
ALIÉNÉS EN SUÈDE

EN

1928

PAR

LE CONSEIL SUPÉRIEUR
DE L'ADMINISTRATION MÉDICALE DE L'ÉTAT

STATISTICA OFFICIELLA
BIBLIOTHEK
STOCKHOLM 1929

Innehållsförteckning.

I. Av Kungl. Maj:t och riksdag beslutade viktigare åtgärder för sinnessjukas vård	sid.	3.
II. Anstalter för sinnessjuka		5.
a) Statens sinnessjukhus		5.
1. Byggnader		5.
2. Sjukvården		6.
b) Landstingens upptagningsanstalter		9.
Tab. A. Omsättningen vid landstingens och större kommuners upptagningsanstalter för sinnessjuka		9.
c) Kommunala sinnessjukhus		10.
Tab. B. Omsättningen vid kommunala anstalter för sinnessjuka		10.
Tab. C. Sjukdomsformer hos de å kommunala anstalter vårdade		11.
d) Enskilda anstalter och sjukhem		12.
III. Antalet sinnessjuka och sinnesslöa inom riket		13.
Skyddsföreningen för sinnessjuka		13.
Kurator för de sinnessjuka		13.

Tabeller.

Tab. 1. Omsättningen å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka ävensom å dessa anstalter befintliga och antalet exspektanter vid årets slut	sid.	17.
2. Översikt av de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka intagna, döda samt vid årets slut befintliga, med fördelning efter sjukdomsform		18.
3. Översikt av de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka intagna, grupp B, rörande orsaker, under vilkas inflytande sinnessjukdom kan anses hava uppkommit		19.
4. Översikt av de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka intagna, grupp B, med ärftlig psykopatisk belastning efter sjukdomsform		19.
5. Översikt av de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka tillfrisknade		20.
6. Översikt av de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka intagna, grupp B, efter yrke och civilstånd		21.
7. Översikt av de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka intagna, grupp B, med fördelning efter hemort		22.
8. Översikt av dödsorsaker bland de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka avlidna		22.
9. Jämförelse mellan hospitalens driftkostnader åren 1925 och 1926		23.
10. Medeltal vårdade, antal underhållsdagar, personalens storlek, kostnader för sjukvård, utspisning och andra förnödenheter		24.
11. Sammandrag av hospitalens driftkostnader		26.
12. Sammandrag av kyrkoherdarnas och hälsovårdsnämndernas uppgifter om sinnessjuka och sinnesslöa i riket		28.

Table des matières.

I. Mesures importantes décrétées par le Gouvernement et la Diète	page 3.
II. Etablissements d'aliénés	5.
a) Hôpitaux d'aliénés et Asyles de l'Etat	5.
1. Edifices	5.
2. Soins aux malades	6.
b) Refuges provisoires des Conseils généraux	9.
Tabl. A. Mouvement aux refuges provisoires des Conseils généraux et de grandes villes	9.
c) Hôpitaux d'aliénés de certaines Communes	10.
Tabl. B. Mouvements aux hôpitaux d'aliénés communaux	10.
d) Asyles d'aliénés privés	12.
III. Nombre des personnes en Suède atteintes d'aliénation et d'idiotisme	13.
La Société protectrice des aliénés	13.
La curatrice des aliénés	13.

Tableaux.

Indications.

- Groupe A. Total des malades admis pendant l'année.
 Groupe B. Idem, sauf les aliénés transférés des autres hôpitaux publics indépendants ainsi que les malades admis pour observation et les patients non malades à l'admission.
 Groupe C. Malades admis, sauf les soignés à d'autres hôpitaux publics indépendants d'aliénés ainsi que les malades admis pour observation et les patients non malades à l'admission.
 Groupe D. Transferts des autres hôpitaux publics indépendants d'aliénés.
 Groupe E. Malades admis pour observation.
 (m. = hommes; kv. = femmes sa = somme.)

Tabl. 1. Mouvement aux hôpitaux publics indépendants d'aliénés, ainsi que les restants et le nombre des expectants le 31 décembre	page 17.
Col. 1. Hôpitaux, asyles ou refuges. Col. 2—6. Admis: groupes, vr ci-dessus. Col. 7—14. Renvoyés: Col. 7. Total. Col. 8. Guéris. Col. 9. En état amélioré. Col. 10. Non guéris. Col. 11. Non malades à l'admission. Col. 12. Observation finie. Col. 13. A d'autres hôpitaux. Col. 14. Décédés. Col. 15. Malades restants le 31 déc. Col. 16. Nombre d'expectants le 31 déc.	
2. Aperçu des malades admis, décédés et restants à la fin de l'année auxdits hôpitaux, distribués d'après la forme de la maladie	18.
Col. 2 et 3. Admis. Col. 4. Décédés. Col. 5. Restants le 31 déc.	
3. Aperçu des malades admis auxdits hôpitaux, groupe B, concernant les causes, sous l'influence desquelles la maladie pourrait avoir son origine	19.
4. Aperçu des malades admis auxdits hôpitaux, groupe B, avec des tendances psychopatiques héréditaires et répartis d'après la forme de la maladie	19.
5. Aperçu des guéris parmi les malades admis auxdits hôpitaux	20.
6. Aperçu des malades admis, groupe B, auxdits hôpitaux, d'après la profession et l'Etat civil	21.
Col. 1. I. Agriculture, pêche, etc. — II. Industrie et métiers. — III. Commerce et communication. — IV. Fonctions et emplois publics ainsi que lettres. — V. Travaux domestiques. — VI. Métiers non fixes ou inconnus.	
7. Aperçu des malades admis, groupe B, auxdits hôpitaux, avec répartition d'après le domicile	22.
8. Aperçu des causes de décès des malades admis auxdits hôpitaux	22.
9. Comparaison entre les frais d'exploitation des années 1925 et 1926	23.
10. Moyennes des malades par jour, nombre des jours, personnel, dépenses, totales pour soins, alimentation, etc.	24.
11. Aperçu des frais d'exploitation des hôpitaux	26.
12. Relevé des rapports du clergé et des Commissions municipales de santé concernant les aliénés et les hébétés en Suède	28.

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Socialdepartementet.

Medicinalstyrelsen får härmed jämlikt 13 § uti den för styrelsen gällande instruktion överlämna berättelse angående *sinnessjukvården* i riket för år 1928. Till en början lämnar styrelsen en översikt över de av Kungl. Maj:t och riksdagen härutinnan beslutade viktigare åtgärder. Berättelsen omfattar därefter redogörelse för statens sinnessjukhus, landstingens och kommunala upptagningsanstalter för sinnessjuka samt enskilda anstalter och sjukhem. Vidare meddelas en redogörelse över antalet i riket befintliga sinnessjuka och sinnesslöa samt för skyddsföreningen för sinnessjuka. Slutligen lämnas ett meddelande angående kuratorernas för de sinnessjuka verksamhet. Berättelsen åtföljes dels av tabellariska översikter angående sjukvården å anstalter och därmed sammanhängande förhållanden samt rörande inkomster och utgifter för hospitalens underhåll, dels av sammandrag av 1928 års redovisning över till hospitalsväsendet anslagna medel ävensom av kyrkoherdarnas uppgifter om sinnessjuka och sinnesslöa. De tabellariska översikterna angående sjukvården omfatta även verksamheten vid vissa större

landsting eller kommuner tillhörande upptagningsanstalter, nämligen länsavdelningarna vid rikets sinnessjukhus, sjukhuset vid Långbro, avd. för sinnessjuka vid sjukhuset S:t Erik, Katarina sjukhus och vid vårdhemmet Gibraltar.

NILS HELLSTRÖM.

F. VON DARDEL.

G. ELANDER.

Karl Leijer.

Stockholm den 11 oktober 1929.

I. Av Kungl. Maj:t och riksdag beslutade viktigare åtgärder för sinnessjukas vård.

Genom brev den 9 mars 1928 har Kungl. Maj:t, efter det Hälsingborgs hospital tagits i bruk, förordnat, att *Malmö asyl skulle nedläggas* så snart ske kunde samt att asylen skulle vara i sin helhet utrymd senast den 1 juni 1928.

Sedan Kungl. Maj:t genom brev den 22 december 1927 medgivit, att ett *centralhem* finge försöksvis intill den 1 juni 1928 inrättas i anslutning till den vid *Visby hospital* anordnade familjevården, har Kungl. Maj:t genom brev den 20 april 1928 bemyndigat medicinalstyrelsen att för anordnande av ett centralhem för den till Visby hospital anslutna familjevården av sinnessjuka i Stenkyrka socken för en tid av 10 år från och med den 1 juni 1928 förhyra en lägenhet vid Kvie i berörda socken.

Genom brev den 24 maj 1928 har Kungl. Maj:t bemyndigat medicinalstyrelsen att för Strängnäs hospitals räkning inköpa fastigheterna *Tynäs* n:r 1 och n:r 2 i Strängnäs socken till ett pris av högst 27 500 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t genom brev den 7 oktober 1927 uppdragit åt medicinalstyrelsen att uppgöra och till Kungl. Maj:t avgiva fullständigt förslag till en inom *Umeå landsförsamling* förlagd vårdanstalt för 800 sinnessjuka och medicinalstyrelsen till åttlydnad härav med skrivelse den 28 december 1927 till Kungl. Maj:t överlämnat förslag i ämnet, har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 30 mars 1928 avlåten proposition föreslagit riksdagen, bland annat, att besluta, att ett för 800 vårdplatser avsett hospital skulle få uppföras å vissa ecklesiastika boställen i Umeå socken. Sedan riksdagen, som funnit en förnyad utredning av frågan påkallad, särskilt med hänsyn till hospitalets förläggning, avslagit propositionen, har Kungl. Maj:t genom beslut den 22 juni 1928 anmodat medicinalstyrelsen att verkställa förnyad utredning beträffande ifrågavarande hospital. I skrivelse den 13 november 1928 har medicinalstyrelsen framlagt anbefalld utredning och nytt förslag i ämnet. Genom brev den 14 december 1928 har Kungl. Maj:t uppdragit åt medicinalstyrelsen att i vissa avseenden verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med överarbetning av styrelsens tidigare förslag i förevarande ämne.

Genom brev den 22 juni 1928 har Kungl. Maj:t, jämlikt riksdagens beslut, uppdragit åt byggnadsstyrelsen dels att för en beräknad kostnad av högst 1 264 000 kronor låta *omändra Västmanlands trängkärs kasernetablissemant* i Sala till en för minst 370 vårdplatser avsedd anstalt för *manliga asociala*

imbecilla, dels att för en beräknad kostnad av högst 1 354 000 kronor låta *omändra Svea trängkärs kasernetablissemment* i Örebro till en för minst 350 vårdplatser avsedd anstalt för *kvinnliga asociala imbecilla*, dels ock att för en beräknad kostnad av högst 2 525 000 kronor låta *omändra Västgöta regementes kasernetablissemment* i Vänersborg till en för minst 850 vårdplatser avsedd anstalt för *sinessjuka*.

Genom brev den 6 oktober 1928 har Kungl. Maj:t uppdragit åt medicinalstyrelsen att föreslå lämplig byggnadsplats inom *Gävleborgs län för ett nytt hospital för 800 sjuka*.

Sedan Kungl. Maj:t genom brev den 7 mars 1919 uppdragit åt medicinalstyrelsen att verkställa utredning angående planläggning av ett *nytt för Gotlands län avsett hospital* invid Visby, har Kungl. Maj:t genom brev den 12 oktober 1928 uppdragit åt medicinalstyrelsen att uppgöra och till Kungl. Maj:t avgiva fullständigt av ritningar och kostnadsberäkningar åtföljt förslag till en för nämnda län avsedd vårdanstalt för *sinessjuka*, beräknad för 200 patienter, därvid styrelsen tillika hade att undersöka, huru anstalten med minsta kostnad skulle kunna givas den omfattning, att den kunde mottaga 250 patienter.

Sedan avtal den 5 september 1928 och den 24 oktober 1928 träffats mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, och Malmöhus läns landsting å andra sidan, angående anordnande och upprätthållande av en *psykiatrisk klinik* vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, har Kungl. Maj:t genom brev den 26 oktober 1928 anbefallt byggnadsstyrelsen att på därför avsedd plats låta för en kostnad av högst 724 100 kronor uppföra byggnad för berörda klinik.

Genom brev den 24 november 1928 har Kungl. Maj:t, med anledning av där-om av medicinalstyrelsen gjord framställning, uppdragit åt *överläkaren vid Strängnäs hospital E. K. Lauritzen att, såsom sakkunnig, från och med den 1 januari 1929 tillsvidare biträda styrelsen vid handläggning av ärenden angående byggnadsföretag för hospitalsväsendets räkning*.

Sedan chefen för socialdepartementet, efter erhållet bemyndigande, den 22 juni 1928 uppdragit åt en delegation att i ett eller flera av länderna Danmark, Belgien, Holland, Tyskland, Österrike, Schweiz och Storbritannien bedriva studier rörande nyare utländsk erfarenhet beträffande arbetsterapien såsom behandlingsmetod inom *sinessjukvården* och dess inverkan på planläggningen av *sinessjukanstalter* m. m., har delegationen den 22 april 1929 till chefen för socialdepartementet överlämnat berättelse över resan och därunder gjorda iakttagelser.

II. Anstalter för sinnessjuka.

a) Statens sinnessjukhus.

1. Byggnader.

Stockholms hospital. De i förra årets berättelse omtalade reparationsarbetena å sjukhusbyggnaden hava under året slutförts samt betingat en kostnad av 30 400 kronor. Det gamla trästaketet mellan Konradsberg och Marieberg har ersatts med stängsel av Gunnebotyp.

Strängnäs hospital. Ett bostadshus med två lägenheter om vardera två rum och kök har under året uppförts å anstaltsområdet. Hospitalets kostall har färdigställts och kunde under årets lopp mottaga den avsedda kreatursbesättningen om 78 kor och ungdjur. I samband härmed hava mjölkningsmaskiner och separator inköpts.

Lunds hospital och asyl. Sjukhusets vattenverk har under året undergått en genomgripande omändring i huvudsaklig överensstämmelse med ett av ingenjören John Bergström år 1926 uppgjort förslag.

Hälsingborgs hospital. Under året hava tuberkulos- och epidemipaviljongerna blivit färdigställda och kunnat tagas i bruk. Sjukhusets kyrka har blivit fullt färdig och invigd.

Vänersborgs hospital och asyl. Under redovisningsåret har ett nytt tvätt-hus, avsett för sjukhusets personal, färdigbyggt och tagits i bruk. Vattenklosetter hava inmonterats i paviljongen VII. Samtliga sjukavdelningar äro nu försedda med W.C.

Angående de kostnader för underhåll och förbättringar av byggnader och gårdar, vilka bestritts av respektive direktioner, hänvisas till tab. II i tabellavdelningen.

Beträffande *platstillgången* är följande att anföras. Sedan Malmö asyl genom Kungl. Maj:ts beslut den 9 mars 1928 blivit nedlagd, har platsantalet härigenom minskats med 48 å manssidan och 76 å kvinnsidan. Genom ibruktagandet av den nya paviljongen för oroliga sjuka vid Östersunds hospital har platsantalet vid detta sjukhus ökat med 70 å vardera könsidan. Vid Lunds hospital och asyl har platsantalet, genom ombyggnaden och utvidgningen av C-paviljongerna, ökat med 22 å vardera könsavdelningen. Fördelningen av sjukplatser inom de olika sjukhusen vid redovisningsårets slut angives i tabellen å sid. 6.

S j u k h u s .	I klass		Allmän klass		Landstings resp. stads klass		Summa
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
Stockholms hospital	10	10	125	120	—	—	265
Uppsala » och asyl	30	—	630	562	12	12	1 246
Nyköpings » 	—	—	107	79	10	10	206
Strängnäs » 	—	—	400	450	—	—	850
Vadstena » och asyl	11	11	392	374	—	—	788
Värjö » 	5	5	184	120	20	20	304
» » krim:avd.	—	—	100	—	—	—	100
Västerviks » 	—	—	491	461	17	15	984
Visby » 	—	—	21	42	—	—	63
Lunds » och asyl	15	15	624	624	14	14	1 306
Hälsingborgs hospital . . .	—	—	600	600	—	—	1 200
Göteborgs » 	25	25	128	112	41	34	365
Vänersborgs » och asyl	—	—	520	530	15	15	1 080
Kristinehamns » 	—	—	380	400	10	10	800
Säters » 	—	—	480	460	22	10	972
Härnösands » 	—	—	137	118	12	12	279
Östersunds » 	—	—	365	335	—	—	700
Piteå » och asyl	—	—	204	166	—	—	370
Summa	96	66	5 838	5 553	173	152	11 878
	162		11 391		325		
	11 553						

Antalet exspektanter vid årets slut uppgick till 6 021 mot 5 815 vid förra årets slut. Antalet å statens sinnessjukhus vid årets slut närvarande (se **Tab. 1**) uppgick till 12 974, vadan summan av närvarande och exspektanter sålunda utgjorde 18 995 eller 3·11 % av folkmängden i riket.

Rörande det beräknade antalet sinnessjuka och sinnesslöa i riket se **Tab. 12**.

2. Sjukvården.

Den i anslutning till Visby, Kristinehamns och Piteå hospital påbörjade *familjevården* har under året fortsatt och utvecklats vidare. Vid Visby hospital voro sålunda vid årets slut 20 män och 31 kvinnor utackorderade, vid Kristinehamns hospital 20 män och 12 kvinnor samt vid Piteå hospital 10 män och 15 kvinnor.

Behandlingen med *malaria* (frossa) utav sjuka, lidande av dementia paralytica, har under året fortgått vid hospitalen i Uppsala och Lund.

Bland samtliga inträffade *dödsfall* (744 mot 592 under föregående år) angivas dödsorsakerna för 23·2 % hava varit lungtuberkulos (27·5 % under år 1927) och för 10·2 % akut lunginflammation.

Beträffande förekomsten av *akuta infektionssjukdomar* meddelas från Lunds hospital och asyl, att där förekommit 2 fall av tyfoidfeber på asylens kvinnoavdelning. Överläkaren vid Vänersborgs hospital och asyl meddelar, att vid detta sjukhus under året förekommit 4 fall av tyfoidfeber. Från Östersunds

hospital meddelas, att där förekommit 7 fall av difteri bland patienterna samt 1 fall av samma sjukdom bland personalen.

Av överläkarnas berättelser framgår vidare, att under året en *ökad sysselsättning* kunnat beredas de sjuka. Så meddelas i årsberättelsen från *Strängnäs* hospital, att antalet av patienterna utförda dagsverken under år 1928 varit större än något år förut under sjukhusets tillvaro. På kvinnoavdelningen, där ökningen varit störst, torde den vara att föra tillbaka på ökad sysselsättning av patienterna särskilt på de oroliga och halvoroliga avdelningarna med virkning och stickning med grovt garn. På manssidan åter hade ett större antal sjuka kunnat beredas sysselsättning med drevplockning samt i jordbruk. Överläkaren vid *Vadstena* hospital anför, att antalet arbetande patienter synets hava en viss tendens till stegring. En stor svårighet att inom rimlig tid få en effektiv arbetsterapi att slå igenom vore den stora trångboddheten på dagrummen. Överläkaren vid *Hälsingborgs* hospital anför, att en utveckling av arbetsterapien alltjämt fortsatts. På manssidans arbetssalar hade korgmakeri, borstbinderi och snickeri letts av en skötare samt vävavdelningarna av en i sjukvård utbildad förestånderska. På denna senare avdelning hade särskilt många patienter blivit upplärda att väva, och tack vare, att det hela letts av i sjukvård helt utbildad personal, hade många patienter kunnat intresseras för arbetet. Från rent arbetsterapeutisk synpunkt hade det således visat sig lyckligt, att sjukvårdspersonalen fått sköta det hela. Överläkaren vid *Vänersborgs* hospital meddelar, att under året en översköterska vid sjukhuset med understöd från Svenssonska fonden besökt den tyska anstalten i Gütersloh under cirka tre veckors tid för att taga närmare kännedom om den därstädes i mera intensiv grad bedrivna arbetsterapien. De i Gütersloh vunna erfarenheterna hade i den mån det ansetts lämpligt vunnit tillämpning vid sjukhuset. Härigenom hade man under årets lopp lyckats driva upp antalet arbetande patienter i viss grad.

Nuvarande överläkaren vid *Vadstena* hospital *Peder Björck* har under år 1928 som statsstipendiat företagit en studieresa för att, bland annat, i Gütersloh taga kännedom om den av doktor Simon därstädes tillämpade arbetsterapien vid vården av sinnessjuka. Överläkaren Björcks berättelse över resan är tryckt i *Meddelanden från Kungl. Medicinalstyrelsen* 1928, nr 5.

Angående kolonien i *Korsberga* har överläkaren *Granholt* meddelat, bland annat, följande:

	Män	Kvinnor	Summa
Kvarvarande från 1927	146	82	228
Intagna under år 1928	19	8	27
Summa vårdade	165	90	255
Avgångna under år 1928			
till Växjö hospital	20	11	31
» annat »	—	1	1
Summa avgångna	20	12	32
Kvarvarande till 1929	145	78	223

Orsakerna till återflyttningarna till hospital voro: olämplighet i familjevård och rymningsbegär i 16 fall, psykisk försämring i 10 fall, kroppslig sjukdom i 5 fall och ålderdomssvaghet i 1 fall.

Under året hava 1 hem för män och 1 hem för kvinnor tillkommit, därav 1 i Korsberga socken och 1 i Bäckseda socken; 1 hem för män och 1 hem för kvinnor hava upphört.

De under året vårdade hava kunnat sysselsättas sålunda: i lantbruk och ladugård 96 män och 10 kvinnor, med hushålls- och handarbeten 5 män och 46 kvinnor, i hantverk 4 män och 2 kvinnor samt med diverse handräckning 23 män och 9 kvinnor.

Av i centralhemmet under året vårdade äro 91 män och 39 kvinnor. Högsta antalet därstädes samtidigt vårdade voro av män 19 och av kvinnor 9.

Omsättningen inom centralhemmet framgår av följande tabell.

Orsaken till vistelsen i centralhemmet	Kvarvarande från 1927	Intagna 1928	Avgångna 1928					Kvarvarande till 1929
			till samma hem	till annat hem	till Växjö hospital	till annat hospital	döda	
Biträden inom hemmet . . .	4	—	—	—	—	—	—	4
Väntan på plats i lämpligt hem	1	19	—	13	4	—	—	3
Familjetilldragelse i vårdhemmet	—	10	10	—	—	—	—	—
Ombyte av vårdhem	—	3	—	3	—	—	—	—
Kroppslig sjukdom	4	36	30	2	3	—	—	5
Ålderdomssvaghet	1	2	—	2	1	—	—	—
Psykisk försämring	4	18	4	4	9	—	—	5
Rymningsbegär	—	9	5	3	1	—	—	—
Olämplighet för familjevård .	4	13	—	1	8	1	—	7
Vägran att gå i familjevård .	2	—	—	—	—	—	—	2
Summa	20	110	49	28	26	1	—	26

Sammanlagt hava 7 män och 1 kvinna avvikit från sina vårdhem en eller flera gånger. Samtliga hava blivit återförda.

Vid årets utgång växlade vårdavgifterna per dag och patient mellan 75 öre och kronor 1.50. Medelavgiften per dag och patient har uppgått till kronor 1.03.

Antalet underhållsdagar under året har, inklusive lantbrukskolonien, uppgått till 83 000 och medeltalet vårdade per dag 226.78 mot respektive 81 041 och 222.03 under år 1927.

Medelkostnaden per patient och dag har, i familjevården med centralhemmet, utgjort kronor 1.55 samt per patient och år kronor 568.67 mot respektive kronor 1.53 och kronor 556.53 under år 1927.

Utgifterna för i lantbrukskolonien intagna 7 patienter hava, efter avdrag av underhåll för byggnader och gårdar samt av utskylder, under året uppgått till kronor 6 794.32, medelkostnaden per dag och patient har i denna koloni utgjort kronor 2.66 samt per år och patient kronor 973.40 mot respektive 8 560.05 kronor, 3.41 kronor och 1 244.19 kronor under år 1927.

Vid statens sinnessjukhus befintliga donationsfonder.

De vid statens sinnessjukhus befintliga donationsfonderna hava under året ökats med en ny fond. Sålunda har notarius publicus U. Oldenburg såsom

ombud för avlidne Kurt Gottfrid Nybergs stärbhusdelägare till direktionen för Stockholms hospital överlämnat ett belopp av 3 950 kronor att förvaltas såsom en fond under namn av »Olof och Charlotta Nybergs fond», varav årliga räntan skall disponeras för tillhandahållande av kaffe m. m. åt medellösa patienter å hospitalet.

b) Landstingens upptagningsanstalter.

Hit räknas anstalter, som tillhöra landsting, samt städer, som ej i landsting deltaga.

I de föregående berättelsernas tabellariska översikter, som åtfölja denna berättelse, har även lämnats redogörelse för sjukvården vid vissa mer självständiga upptagningsanstalter, tillhörande landsting eller kommuner, som ej i landsting deltaga; såsom sådana hava räknats sjukhuset vid Långbro jämte upptagningsanstalterna i Ulvsunda, Sandbyhov (Norrköping) och Hälsingborg. Fr. och m. årg. 1927 har häruti ändring skett beträffande de tre sistnämnda upptagningsanstalterna, i det att dessa numera endast upptagas i Tab. A., där även andra hithörande upptagningsanstalter äro upptagna. Å andra sidan hava fr. o. m. år 1928 från Tab. A uteslutits Katarina sjukhus och avd. för sinnessjuka vid sjukhuset S:t Erik, vilka, efter Stockholms stads med staten år 1925 gjorda överenskommelse rörande sinnessjukvårdens ordnande, numera föras till samma grupp som statens egna anstalter (i tabellavdelningen).

Det dagliga antalet vårdade å de i Tab. A upptagna anstalterna uppgick under året till 1 056 mot 1 501 föreg. år, varvid torde observeras vad ovan säges om Katarina och S:t Eriks sjukhus.

Tab. A. Omsättningen vid landstingens och större kommuners upptagningsanstalter för sinnessjuka år 1928.

Upptagningsanstalter (u.-a.) för sinnessjuka	Sjuk- sängar 31/12	Under året		Under- hålls- dagar	Upptagningsanstalter (u.-a.) för sinnessjuka	Sjuk- sängar 31/12	Under året		Under- hålls- dagar
		in- tagna	döda				in- tagna	döda	
Provisoriska sinnessjukh. ¹	388	140	17	172 512	Örebro lasarett . . .	12	16	3	4 494
U.-a. v. Ulvsunda . . .	40	17	—	13 847	Västerås lasarett . . .	⁴ 30	29	2	11 070
Sandbyhov	96	65	11	48 279	Gävle o. Gästriklands l.	14	9	—	4 940
Vadstena lasarett . . .	16	4	2	5 722	Söderhamns lasarett . .	22	24	2	9 025
Ulfspärre-Hägerflychts l.	60	40	2	22 049	Hudiksvalls	16	21	2	5 910
Kristianstads lasarett .	45	50	1	17 203	Östersunds lasarett . .	12	12	—	2 383
U.-a. v. Lunds hosp. . .	28	27	1	9 476	Umeå lasarett	20	31	4	9 528
Allm. sjukh. Malmö . .	34	125	8	12 458	Luleå lasarett	1	3	—	221
Falkenbergs lasarett . .	⁵ 56	55	2	18 932					
Uddevalla lasarett . . .	24	2	1	9 790					
Falköpings lasarett . . .	24	34	1	8 604	Summa	938	704	59	386 383

¹ Stockholms stad tillhöriga sinnessjukhus 82 Hornsg., 56 Bondeg., 13 Södermannag., en avd. vid Allm barnhuset, en avd. vid epidemisjukhuset samt sinnessjukhuset vid Kibholm, här betraktade såsom en enhet så att överflyttningar dem emellan frändragits i fråga om intagna. — ² Ökat den 6 aug. från 378. —

³ D:o 1 febr. från 22. — ⁴ D:o genom tätare beläggning från 25.

c) Kommunala sinnessjukhus.

Som kommunala sinnessjukhus jämlikt lagen om fattigvården den 14 juni 1918 § 40 och kungl. kungörelsen den 11 oktober 1920 har medicinalstyrelsen under år 1928 godkänt sjukhus å följande platser: Vaddö, Högsby, Halmstad, Ingelstad och Lund.

Beträffande verksamheten vid dessa kommunala anstalter för sinnessjuka hänvisas till **Tab. B.** samt i fråga om sjukdomsformer till **Tab. C.**

Det dagliga medeltalet vårdade å dessa anstalter uppgick till 960.

Tab. B. Sjuksängar, omsättning och underhållsdagar vid kommunala sinnessjukhus år 1928.

Sjukhus	Antal sjuk- säng- gar d. 31/12	In- tagna	Utskrivna								Den 31 dec. be- fintliga	Under- hålls- dagar							
			till an- nat sinnes- sjukhus		till frisk- nande		för- bätt- rade		oför- bätt- rade				döda		samt- liga				
			m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.			m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
Vaddö	15	9	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	8	5	1 227
Uppsala	34	4	9	1	5	—	—	1	1	—	2	4	—	6	8	17	19	13 790	
Ekilstuna	50	14	8	—	2	4	2	—	1	—	2	1	7	5	34	37	22 559		
Jönköping	30	6	8	3	4	1	1	2	2	—	—	—	6	7	17	15	14 385		
Markaryd	12	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	5	3 795		
Kalmar	40	5	14	1	4	4	2	1	1	—	—	—	2	6	9	24	23	15 042	
Högsby	26	15	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	15	7	1 502	
Karlskrona	32	14	10	3	—	—	—	6	5	1	1	2	3	12	9	21	26	17 456	
Kristianstad	53	6	6	3	4	—	—	1	—	—	1	3	5	7	27	26	18 433		
Ystad	28	4	1	—	—	—	—	—	—	4	—	2	6	—	13	14	10 310		
Hälsingborg	92	26	26	2	3	7	4	4	7	8	8	3	2	24	24	43	59	37 283	
Höganäs	11	6	5	1	1	—	—	1	—	1	—	—	3	1	3	4	2	862	
Halmstad	15	61	52	12	8	—	5	2	2	4	—	2	1	20	16	41	36	28 588	
Varberg	28	21	23	2	6	3	—	2	2	—	1	—	2	7	11	14	12	8 676	
Mölndal	13	5	10	1	3	—	—	3	3	2	1	1	—	7	7	7	9	5 689	
Uddevalla	31	3	5	1	2	—	—	—	1	—	1	1	2	2	6	14	13	10 273	
Trollhättan	14	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	7	5 110		
Lidköping	16	6	10	2	1	1	—	1	1	—	—	1	4	3	3	6	3	3 198	
Skara	35	6	15	2	6	—	3	—	1	3	3	—	1	5	14	17	19	12 485	
Karlstad	18	6	3	—	—	—	—	1	3	3	1	1	—	5	4	12	13	9 259	
Ekshärad	14	9	9	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	9	7	5 956		
Fryksände	18	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	8	10	6 341		
Grava	16	11	19	—	2	—	1	1	3	1	2	1	1	3	9	8	10	6 487	
Norra Råda	29	6	7	4	4	—	—	1	1	—	1	1	—	6	6	16	15	11 024	
Nyed	14	1	3	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	1	3	8	10	6 495	
Orebro	30	4	3	2	1	—	1	—	—	—	1	1	1	3	3	16	16	10 918	
Ljusnarsberg	28	10	8	3	2	—	—	—	4	—	—	1	4	4	10	25	13	13 320	
Falun	18	7	4	2	2	—	—	1	3	1	—	—	3	4	8	4	4	4 273	
Grängsäde	14	11	9	—	2	—	—	2	4	7	3	3	1	12	10	11	10	7 680	
S:t Tuna	22	5	5	3	1	—	3	—	—	—	2	1	—	4	6	14	13	9 879	
Sundsvall	50	5	13	1	2	2	6	—	2	1	8	2	2	6	20	31	51	17 773	
Gällivare	23	4	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	4	—	14	14	9 312	
Summa	869	294	300	54	65	22	29	33	47	37	38	29	32	175	211	511	528	351 380	

¹ Ökat från 50 under året.

Tab. C. Sjukdomsformer hos de 4 kommunala sinnessjukhusen vårdade år 1928.

Sjukdomsform	In- tagna	Utskrivna												Den 31/12 befint- liga		
		till an- nat sinnes- sjukhus		friska		för- bätt- rade		oför- bätt- rade		döda		samt- liga				
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	
Manië-depressiv sinnessjukdom . . .	28	49	9	14	9	9	6	14	1	6	1	2	26	45	25	54
Schizofren sinnessjukdom	126	119	32	36	3	9	14	15	16	22	9	5	74	87	304	287
Kronisk förryckthet	49	37	10	4	1	1	6	3	3	2	3	3	23	13	42	53
Epileptisk sinnessjukdom	11	5	—	1	—	—	1	2	1	—	1	1	3	4	16	15
Sinnessjukdom under involutionsåren och vid hög ålder																
präsenil form	4	13	—	3	1	—	1	1	2	1	1	—	5	5	3	21
senil form	17	18	—	—	—	—	—	1	2	3	7	14	9	18	21	25
Sinnessjukdom på grund av arterio- sklerotiska förändringar	5	20	1	1	—	—	1	3	—	—	4	4	6	8	11	20
Sinnessjukdom på grund av andra grövre förändringar i hjärnan . . .	1	1	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	2	1	3	—
Sinnessjukdom på grund av syfilitisk infektion																
paralytisk form	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	3	1
annan form av syfilis i centrala nervsystemet	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Sinnessjukdom på grund av annan infektion	6	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	4	—	3	—
Sinnessjukdom på grund av förgift- ning av alkohol	10	1	—	—	5	1	1	—	—	—	—	—	6	1	6	—
Sinnessjukdom på grund av annan för- giftning	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—
Sinnessjukdom på grund av autoin- toxikation	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Psykogen sinnessjukdom																
hysterisk form	—	9	—	3	—	2	—	2	—	1	—	—	8	—	5	—
annan form	1	5	—	1	1	2	—	2	—	—	—	—	1	5	—	2
Abnorm personlighet	8	9	—	1	2	—	2	4	1	2	—	1	5	8	9	6
Sinnessvaghet	17	4	—	—	—	—	—	6	1	—	2	6	3	32	14	—
Sinnesslöhet	8	5	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	—	32	23	—
Summa	294	300	54	65	22	29	33	47	37	33	29	32	175	211	511	528

d) Enskilda anstalter och sjukhem.

1) Enskilda anstalter.

Översikt för år 1928 över antalet platser samt intagna, utskrivna och den 31 dec. närvarande vid enskilda anstalter för sinnessjuka.

A n s t a l t	Antal plat- ser	Intagna		U t s k r i v n a								Den 31/12 1928 när- varande	
				friska		för- bättrade		oför- bättrade		döda			
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Solna sjukhem (Sundbyberg)	38	24	16	7	3	6	7	12	4	2	—	12	14
Vängelsta „ (Uppsala) . .	19	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	7	8
Lunnagårds „ (Eksjö) . . .	16	17	9	4	1	3	3	11	3	1	—	7	8
Betaniastiftelsens sjukhem (Göteborg)	30	30	70	6	11	9	32	13	22	2	1	12	18
Summa	103	72	96	17	15	18	42	36	29	6	1	38	48
		168		32		60		65		7		86	

Av de såsom oförbättrade utskrivna hava 49 överförts till annat sinnessjukhus.

2) Enskilda hem.

Från de såsom enskilt sjukhem jämlikt föreskrifterna i Kungl. brevet den 14 augusti 1920 godkända hemmen är under redovisningsåret intet väsentligt att anföra.

III. Antalet sinnessjuka och sinnesslöa inom riket.

I **tab. 12** meddelas ett sammandrag av de uppgifter, vilka det enligt § 69 i gällande stadga angående sinnessjuka åligger kyrkoherde samt kommunal- och hälsovårdsnämnd att till vederbörande tjänsteläkare avgiva.

Å sid. 15 meddelas en översikt över resultaten av tjänsteläkarnas besök hos sinnessjuka och sinnesslöa.

Skyddsföreningen för sinnessjuka.

Under år 1928 har skyddsföreningen överlämnat till överläkarna vid statens sinnessjukhus tillhopa 2 100 kronor, varav till vartdera av Uppsala och Lunds hospital 300 kronor, till Strängnäs hospital 250 kronor, till vartdera av Västerviks och Östersunds hospital 200 kronor, till vartdera av Kristinehamns och Vadstena hospital 150 kronor samt lägre belopp, minst 25 kronor, till övriga sjukhus.

Därjämte hava till 11 enskilda personer givits sammanlagt 650 kronor, vadan sålunda hela understödsbeloppet uppgår till 2 750 kronor.

Till bestridande av dessa utgifter har föreningen haft att tillgå årsavgifter från 345 ledamöter och räntan av förut befintligt kapital, som ökats från 46 872 kronor 21 öre till 47 187 kronor 46 öre.

Kurator för de sinnessjuka.

Kuratorn för de sinnessjuka inom Stockholms stad fröken G. Rodhe har över sin verksamhet under år 1928 i avgiven berättelse anført, bland annat, följande.

Sammanlagt hava under året 900 personer kommit under kurators inseende, varav 522 från föregående år och 377 nytillkomna. I sistnämnda antal ingå 277 personer från hjälpföreningens för psykiskt sjuka byrå.

Medel till utdelning av understöd har erhållits dels från Stockholms stads hälsovårdsnämnd (anslag till hjälpföreningen för psykiskt sjuka) 5 600 kronor, dels från Skyddsföreningen för sinnessjuka 400 kronor och dels från föreningen de blindas vänner 40 kronor. Efter framställning av kurator har dess-

utom fattigvården lämnat understöd i 13 fall och hälsovårdsnämnden berett vilohems- och familjevård i 277 fall.

Vilohemmet »Fanny Hirschs Minne» har varit till mycket stort gagn, och under året hava därstädes vårdats inalles 87 personer.

Kuratorn för den i anslutning till *Lunds hospital* förlagda hjälpverksamheten fröken *Martha Hedfors* har i avgiven redogörelse, avseende tiden 1 mars 1928—30 juni 1929, anført, bland annat, följande.

Under redovisningstiden hava vid hjälpbyrån nyinskrivits 163 personer; från föregående verksamhetsår kvarstå 88. Antal besök på hjälpbyrån hava uppgått till 239. Kurators besök i hemmen hava uppgått till 775 och hennes besök hos på Lunds hospital intagna patienter för ordnande av deras privata angelägenheter till 178. Kurator har biträtt vid utskrivningen av patienter från Lunds hospital i 60 fall och därvid anskaffat kläder och annan utrustning i 34 fall. Under verksamhetsåret har kurator varit förmyndare för 4 personer.

Den för psykiskt sjuka inom *Göteborgs stad anställda kuratorn* har om sin verksamhet under året anført, bland annat, följande.

Sammanlagt hava 297 personer varit föremål för kurators råd och hjälp, därav 132 kvarstående från föregående år. I kurators verksamhet har även ingått besök i hemmen hos sådana patienter, som varit intagna å vårdhemmet Gibraltar för undersökning av deras bostadsförhållanden och tillsyn av deras egendom under sjukdomstiden.

Översikt för år 1928 över av provinsial- och extra provinsialläkare besökta sinnessjuka, sinnesslöa och fallandesjuka med hänsyn till deras antal, beskaflenheten av deras vård och deras behov av sjukhusvård.

L ä n	Antal besökta				Vårdens beskaflenhet				Behov av vård å anstalt för			
	Sinnessjuka	Sinnesslöa		fallandesjuka	tillfredsstäl-lande	otillfredsstäl-lande	vård	sinnessjuka	obildbara sinnesslöa	bildbara sinnesslöa	fallandesjuka	
		obildbara	bildbara									
Stockholms	16	17	2	1	35	1	—	1	1	—	—	
Uppsala	17	4	12	2	33	1	1	1	—	—	—	
Södermanlands	6	10	4	2	21	1	—	1	1	2	—	
Östergötlands	53	50	21	3	122	5	—	16	4	3	—	
Jönköpings	69	38	6	1	108	6	—	24	—	—	—	
Kronobergs	69	23	10	1	103	—	—	48	2	—	—	
Kalmar	14	11	1	—	21	4	1	9	3	—	—	
Gotlands	45	32	10	1	87	1	—	1	—	3	—	
Blekinge	20	19	—	—	36	3	—	8	—	—	—	
Kristianstads	136	112	56	8	289	22	1	19	11	7	2	
Malmöhus	33	15	15	6	65	7	2	6	—	1	3	
Hallands	2	5	2	—	8	1	—	—	—	—	—	
Göteborgs och Bohus	45	21	11	—	74	3	—	2	1	1	—	
Älvsborgs	137	58	33	7	205	20	1	35	10	3	4	
Skaraborgs	115	45	28	7	173	20	2	15	5	2	1	
Värmlands	107	51	32	1	185	6	—	8	5	2	—	
Örebro	9	21	2	1	33	—	—	1	—	—	—	
Västmanlands	4	12	8	2	26	—	—	—	—	1	—	
Kopparbergs	17	18	10	—	45	—	—	—	—	—	—	
Gävleborgs	37	20	10	1	65	3	—	15	10	4	—	
Västernorrlands	37	7	—	—	41	3	—	32	1	—	—	
Jämtlands	25	8	17	1	50	—	1	6	—	—	—	
Västerbottens	43	14	1	4	58	3	1	13	3	—	1	
Norrbottnens	3	3	—	—	6	—	—	—	1	—	—	
Summa	1 064	614	291	49	1 889	119	10	261	58	29	11	
		905			2 018				87			
		2 018							359			

Anvisningar för tabellavdelningen.

Genom cirkulär den 31 december 1923 har medicinalstyrelsen i samband med fastställande av ny sjukdomsnomenklatur uppgjort nya formulär till tabeller (H B nr 1—9/1923) att användas vid avgivande av årsberättelse vid angivna sinnessjukhus, därvid följande beteckningar av grupper kommit till användning, nämligen:

Grupp A: Samtliga under året intagna.

Grupp B: Intagna med frånräknande av

- 1) dem som *överförts* från sådana sinnessjukhus, vilka avgiva statistisk redogörelse enligt tab. 1—9,
- 2) dem som intagits för *observation* och
- 3) dem som vid intagningen *icke* voro *sinnessjuka*.

Anm. Patient, som intagits mer än en gång för *samma* sjukdomsform, skall vid förnyad intagning medräknas, endast för så vitt det kan anses, att han före senaste intagningen varit tillfrisknad och ånyo insjuknat.

Grupp C: Intagna med frånräknande av

- 1) dem som *föret vårdats* å sådana sinnessjukhus, vilka avgiva statistisk redogörelse enligt tab. 1—9,
- 2) dem som intagits för *observation* och
- 3) dem som vid intagningen *icke* voro *sinnessjuka*.

Grupp D: Intagna, överförda från sådana sinnessjukhus, vilka avgiva statistisk redogörelse enl. tab. 1—9.

Grupp E: Intagna för observation.

Anm. Observationspatient, vilken enligt medicinalstyrelsens utlåtande såsom sjuk kvarstannar å sjukhuset, överföres till grupp B respektive C, räknat från nämnda utlåtandes datum.

Tab. 1. Omsättningen å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka år 1928 ävensom å dessa anstalter befintliga och antalet exspektanter vid årets slut.

1	2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		
Hospital (b), asylar (a).	I n t a g n a										U t s k r i v n a																Den 31 dec. be- fintliga	Exspek- tanter d. 31 dec.			
	Grupp A		Grupp B		Grupp C		Grupp D		Grupp E		Samt- liga		Till- frisk- nande		För- bätt- rade		Oför- bätt- rade		Ej sin- nessjuk v. inta- gandet		Efter slutförd obser- vation		Till an- natsin- nes- sjukhus		Döda						
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.			m.	kv.	m.
Stockholms hosp.	154	234	154	228	110	150	—	4	—	2	170	229	20	48	61	66	25	18	—	—	1	—	49	87	14	15	118	138	1	8	
Uppsala h. o. a.	195	144	159	124	128	93	30	16	3	3	195	108	28	13	73	66	9	4	2	—	2	3	12	4	69	18	757	631	405	601	
Nyköpings hosp.	24	24	23	24	18	16	—	—	1	—	16	24	3	13	4	5	3	1	—	—	—	—	1	—	5	5	130	108	82	84	
Strängnäs »	79	95	64	68	50	50	13	27	1	—	56	45	20	23	8	7	3	1	1	—	—	—	4	6	20	8	437	465	274	390	
Vadstena »	81	83	79	82	63	75	2	—	—	1	76	73	23	22	18	8	14	18	—	—	—	—	3	—	18	25	398	385	137	143	
Växjö » ¹	81	24	29	23	25	19	2	1	—	—	26	22	2	7	6	1	8	4	—	—	—	—	1	3	9	7	342	263	105	89	
» ²	7	—	6	—	5	—	—	—	—	—	8	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	110	—	13	—
Västerviks »	81	98	80	98	65	79	1	—	—	—	64	66	28	35	6	10	—	1	—	—	1	—	—	—	29	20	565	502	405	323	
Visby »	81	48	31	43	24	28	—	—	—	—	14	21	2	4	7	10	4	5	—	—	—	—	1	—	—	—	2	62	88	—	—
Lunds h. o. a.	220	246	174	197	146	171	44	46	2	2	160	163	44	51	54	48	15	20	—	1	2	1	11	16	34	26	649	654	261	280	
Hälsingborgs h.	183	203	106	133	85	106	76	67	1	3	61	88	24	39	14	15	1	6	—	—	1	2	2	4	19	22	624	633	240	234	
Göteborgs hosp.	115	92	104	87	72	65	6	5	5	—	114	88	17	20	17	19	12	7	—	—	—	—	64	35	4	7	192	176	4	6	
Vänersborgs h. o. a.	106	114	102	113	83	93	1	1	3	—	96	109	30	25	35	35	—	—	—	—	3	—	—	2	28	47	552	551	356	384	
Kristinehamns h.	68	74	59	65	53	56	7	9	2	—	56	65	11	9	14	33	7	10	—	—	1	—	4	—	19	13	421	432	99	80	
Säters »	112	100	74	80	53	63	37	20	1	—	55	63	13	17	10	17	11	9	—	—	—	—	1	1	20	19	603	498	324	258	
Härnösands »	48	35	47	35	42	30	1	—	—	—	54	32	9	5	3	1	—	—	—	—	—	—	36	20	6	6	162	134	99	70	
Östersunds »	109	58	105	58	84	35	1	—	3	—	70	52	38	18	13	15	3	2	—	—	—	—	2	—	14	17	466	318	173	125	
Piteå h. o. a.	34	31	34	31	26	21	—	—	—	—	20	51	9	20	6	19	1	—	—	—	—	—	1	—	3	12	225	185	90	48	
Sjukh. v. Långbro	211	230	202	195	145	148	9	35	—	—	169	256	41	66	59	70	19	17	—	—	—	—	29	75	21	28	425	395	—	—	
Sjukh. St Erik ³	27	49	19	49	21	32	8	—	—	—	26	48	5	1	3	6	1	3	—	—	—	—	7	6	10	32	164	267	—	—	
Katarina sjukh. ³	19	15	10	9	6	4	9	6	—	—	19	15	1	—	4	3	4	—	—	—	—	—	6	8	4	4	70	42	—	—	
Vårdh. Gibraltar ³	220	176	216	172	171	127	13	4	—	—	218	164	35	24	37	48	54	47	—	—	—	—	58	14	34	31	348	285	—	—	
Summa	2 164	2 168	1 877	1 914	1 475	1 461	201	241	22	11	1 743	1 782	403	455	455	502	194	178	3	1	14	6	294	281	330	364	7 820	7 150	3 018	3 008	
	4 332		3 791		2 936		592	33			3 525		858		957		367		4		20		575		744		14 970		6 021		

Anm. Landstingens med hospitalen förenade upptagningsanstalter här medtagna. — Verksamheten vid Malmö asyl nedlagd i juni 1928. — Rörande gruppernas omfattning se texten, sid. 16.

¹ Kolonien vid Korsberga medräknad (d. 31 dec. befintliga 145 m. 78 kv.). — ² Kriminalavd. — ³ Avd. för sinnessjuka. Här för första gången medtagen i årg. 1928. — ⁴ Frånsett 2 icke sinnessjuka samt 1 förut intagen. — ⁵ Frånsett 1 förut intagen. — ⁶ Frånsett 1 icke sinnessjuk.

Tab. 2. Översikt för år 1928 av de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka intagna, döda samt den 31 december befintliga med fördelning efter *sjukdomsform*.

18

S j u k d o m s f o r m	1		2		3		4		5	
	I n t a g n a				Döda		Den 31 december be- fintliga			
	grupp B		grupp C							
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.		
Manisk-depressiv sinnessjukdom <i>Psychosis manico-depressiva</i>	317	509	208	315	28	40	587	858		
Schizofren sinnessjukdom <i>Dementia præcox, Schizophrenia</i>	856	754	665	590	152	158	5 738	4 919		
Kronisk förryckthet <i>Paranoia</i>	13	11	13	7	6	1	55	64		
Epileptisk sinnessjukdom <i>Insania epileptica</i>	39	32	32	24	18	6	172	119		
Sinnessjukdom under involutionsåren och vid hög ålder präsenil form <i>Insania et dementia præsenilis</i>	68	198	63	159	15	32	157	430		
senil form <i>Dementia senilis</i>	80	85	73	85	52	77	169	222		
Sinnessjukdom på grund av arteriosklerotiska förändringar <i>Dementia arteriosclerotica</i>	29	17	28	16	14	13	43	24		
Sinnessjukdom på grund av andra grövre förändringar i hjärnan <i>Insania et dementia e lesione cerebri</i>	22	13	18	11	6	5	50	20		
Sinnessjukdom på grund av syfilitisk infektion paralytisk form <i>Dementia paralytica</i>	130	33	106	31	61	4	110	34		
annan form av syfilis i centrala nervsystemet <i>Insania et dementia luetica</i>	5	3	4	3	4	3	15	5		
Sinnessjukdom på grund av annan infektion <i>Psychosis ex infectione</i>	33	30	29	27	6	5	27	18		
Sinnessjukdom på grund av förgiftning av alkohol <i>Psychosis ex intoxicatione alcoholica</i>	75	5	65	3	2	1	78	8		
Sinnessjukdom på grund av annan förgiftning <i>Psychosis ex intoxicatione</i>	11	5	8	4	1	—	7	3		
Sinnessjukdom på grund av autointoxikation <i>Psychosis ex autointoxicatione</i>	7	24	7	22	2	6	3	14		
Psyko-gen sinnessjukdom hysterisk form <i>Hysteria</i>	20	53	15	47	—	2	20	46		
annan form <i>Insania per trauma mentale et per emotionem acquisitam</i>	35	33	34	32	2	1	20	17		
Abnorm personlighet <i>Psychopathia</i>	73	62	54	45	1	2	128	79		
Sinnessvaghet <i>Imbecillitas</i>	56	31	47	29	5	3	317	145		
Sinnesslöhet <i>Idiotia</i>	8	16	6	11	5	5	124	125		
Summa	1 877	1 914	1 475	1 461	880	364	7 820	7 150		

Tab. 5. Översikt av de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka under år 1928 tillfrisknade.

A. Sjukdomens *bestånd* hos de under året tillfrisknade.

Sjukdomsform	1		2		3		4		5		6		7		8		9
	0—1 månad		1—6 månader		6—12 månader		1—3 år		Mer än 3 år		Okänt		Summa		Summa sjuksjukdomar	Summa	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.			m.
Manisk-depressiv sinnessjukdom <i>Psychosis manico-depressiva</i>	3	8	65	133	56	78	38	54	20	20	2	—	184	298	477		
Schizofren sinnessjukdom <i>Dementia praecox, Schizophrenia</i>	3	1	18	14	18	14	17	8	14	10	—	—	70	47	117		
Kronisk förtryckthet <i>Paranoia</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Epileptisk sinnessjukdom <i>Insania epileptica</i>	3	1	2	2	—	—	—	1	1	1	—	—	6	5	11		
Sinnessjukdom under involutionsåren och vid hög ålder	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
präsenil form <i>Insania et dementia praesenilis</i>	—	—	5	1	2	5	3	4	—	3	—	—	10	13	23		
senil form <i>Dementia senilis</i>	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Sinnessjukdom på grund av arteriosklerotiska förändringar <i>Dementia arteriosclerotica</i>	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	1	3		
Sinnessjukdom på grund av andra grövre förändringar i hjärnan <i>Insania et dementia e læsione cerebri</i>	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2		
Sinnessjukdom på grund av syfilitisk infektion	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
paralytisk form <i>Dementia paralytica</i>	—	—	4	—	3	1	4	—	—	1	1	1	12	3	15		
annan form av syfilis i centrala nervsystemet <i>Insania et dementia luetica</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sinnessjukdom på grund av annan infektion <i>Psychosis ex infectione</i>	1	2	7	11	3	1	3	—	—	—	—	—	14	14	28		
Sinnessjukdom på grund av förgiftning av alkohol <i>Psychosis ex intoxicatione alcoholica</i>	23	1	12	—	4	—	2	—	2	—	—	—	43	1	44		
Sinnessjukdom på grund av annan förgiftning <i>Psychosis ex intoxicatione</i>	1	—	3	2	—	—	1	—	1	—	—	—	6	2	8		
Sinnessjukdom på grund av autointoxikation <i>Psychosis ex autointoxicatione</i>	1	2	2	5	—	2	—	1	—	—	—	—	3	10	13		
Psykogen sinnessjukdom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
hysterisk form <i>Hysteria</i>	4	6	2	11	1	2	—	2	1	5	—	—	8	26	34		
annan form <i>Insania per trauma mentale et per emotionem acquisitam</i>	3	6	13	10	2	6	9	1	—	1	—	—	27	24	51		
Abnorm personlighet <i>Psychopathia</i>	1	3	2	3	2	3	3	2	5	2	6	—	19	13	32		
Summa	43	31	136	193	91	112	81	74	44	44	9	1	404	455	859		

B. Tillfriskningsprocenten bland de under de sista 10 åren intagna.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Den tillfrisknade intogs före redovisningsåret det eller år	9:de året 1919	8:de året 1920	7:de året 1921	6:te året 1922	5:te året 1923	4:de året 1924	3:de året 1925	2:dra året 1926	1:sta året 1927	Redovisningsåret 1928
Hela antalet tillfrisknade	892	768	629	652	622	602	612	573	717	527
Hela antalet intagna, grupp B	2 700	2 451	2 196	2 425	2 499	2 470	2 403	2 383	2 988	3 791
Tillfrisknade på 100 intagna	33.0	31.3	28.6	26.9	24.9	24.4	25.5	24.0	24.0	13.9

Anm. Här medtagna alla tillfrisknade, även bland sådana sjuka som överförts från annat sinnessjukhus.

Tab. 6. Översikt av de år 1928 å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka intagna, grupp B, efter yrke och civilstånd.

A. Yrke.

1	2		3		4		5	
	Yrkes- utöfvare		Hn- strur utan yrke		Barn under 15 år ¹		Övriga familje- med- lemmar ²	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
I. Jordbruk med binäringar.								
a. Godsägare, större arrendatorer, lantbruksinspektorer, jögmästare . .	3	—	1	—	—	—	1	—
b. Hemmansägare, mindre arrend., rättare, trädgårdsmästare, mejerister	157	10	114	1	1	60	126	
c. Torpare, statare, arb. och tjänstefolk, maskinister, smeder, snickare, kuskar och chaufförer i jordbruk, skogvaktare, skogsarbetare etc. . .	333	11	106	—	—	7	36	
d. Andra jordbruksidkare samt fiskare och lappar	20	1	10	—	—	—	8	
II. Industri och hantverk.								
a. Malmbrytning, mineral-, metall- och maskinindustri, kopparslagare, smeder (ej vid bruk), hovalagare, guldsmeder, ur- och instrumentmak.	145	2	67	—	—	1	12	
b. Jord- och stenindustri, kolgruv- och torvindustri, stenbrytning, tegelbruk, porslin- och glasindustri	38	1	11	—	—	—	—	
c. Trävaruind., sågverk, snickeri, vagnmakeri, pappers- o. grafisk ind. tillverkning av pappersmassa o. papper, bokbinderi, boktryckeri, etc.	142	6	42	—	—	4	10	
d. Närings- och nyttningsmedeltillverkning, kvarnrorelse, bageri, sockerbruk, slakteri, bryggeri, tobaksindustri	50	8	10	—	—	2	5	
e. Textil- o. beklädnadsind., spinneri, väveri, färgeri, tvättinrättning . .	27	93	19	—	—	3	5	
f. Läder-, hår- och gummivaruindustri, garveri, perukmakare etc. . . .	34	3	5	—	—	1	3	
g. Kemisk-teknisk industri, färg- och tvåttillverkning, kolning (ej mil-) och trädestillation, krut- och tändstickstillverkning	8	1	4	—	—	—	1	
h. Byggnadsverksamhet, murare, belysning, vattenledning, renhållning .	105	—	51	1	—	3	5	
i. Ej specificerad industri, maskinister, eldare etc.	60	8	52	—	—	—	5	
III. Handel och samfärdsel.								
a. Gross- o. minuthandel, världshusrörelse, bank- o. försäkringsverksamhet	148	84	55	—	—	5	10	
b. Befätn.-hav. i kommunikationsverken, kuskar, chaufförer, staveriarb.	82	5	47	—	—	2	7	
c. Skeppsredare, skeppare, fartygsmaskinister och eldare, sjömän, lots-, fyr- och hamnväsende	65	—	13	—	—	3	4	
IV. Allmän tjänst och fria yrken.								
a. Föresvaret o. försvarsförvaltning, officerare, underofficerare, manskap och arb. vid försvarsväsendet, statens och kommunernas tjänstemän .	57	11	33	—	—	—	4	
b. Religionsvård, undervisning, litterära och konstnärliga yrken, inkl. advokater, publicister, artister, akrobater etc.	39	60	17	—	—	3	8	
c. Sjukvård, fattigvård, fångvård och annan social verksamhet inkl. apotekare, veterinärer, badare	15	35	4	—	—	1	2	
V. Husligt arbete								
a. Tjänare inom jordbruksgruppen	11	14	2	—	—	—	—	
b. " " industri och hantverk	—	4	1	—	—	—	—	
c. " " handel och samfärdsel	5	12	2	—	—	—	—	
d. " " allmän tjänst och fria yrken	4	43	—	—	—	—	—	
e. Tjänare i husligt arbete i övrigt eller ej närmare angivet, portvakter, vedkarlar, hjälphustrur	8	292	3	—	—	1	3	
VI. Utan närmare angivet yrke.								
Kapitalister, husägare, arb. av obestämt slag, f. d. yrkesutöfvare, lärj. .	219	180	38	—	—	3	68	
Summa	1 775	884	707	2	1	100	322	

B. Civilstånd.

	Ogifta	Gifta	Änkl.	Änkor	Frånskilda	Summa
Män	1 164	606	76	—	31	1 877
Kvinnor	1 052	650	—	175	37	1 914
Summa	2 216	1 256	76	175	68	3 791

¹ Föras å föräldrarnas yrke. — ² Föras å senaste försörjares yrke. Hit räknas barn över 15 år.

Tab. 7. Översikt av de år 1928 å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka intagna, grupp B, med fördelning efter hemort.

1						1					
Län, stad		Lands- bygd		Städer		Summa		Län, stad		Lands- bygd	
		m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.			m.	kv.
Stockholms stad	—	—	—	302	411	302	411	Älvsborgs län	51	70	27
Stockholms län	75	67	21	24	96	91	91	Skaraborgs »	39	33	10
Uppsala »	40	24	9	19	49	43	43	Värmlands »	40	41	7
Södermanlands »	37	31	19	16	56	47	47	Örebro »	28	23	5
Östergötlands »	38	44	18	33	56	77	77	Västmanlands »	11	20	11
Jönköpings »	44	45	15	17	59	62	62	Kopparbergs »	57	52	3
Kronobergs »	32	32	5	1	37	33	33	Gävleborgs »	47	31	11
Kalmar »	38	33	7	16	45	49	49	Västernorrlands »	57	43	11
Gotlands »	25	29	6	15	31	44	44	Jämtlands »	46	26	4
Blekinge »	32	32	11	17	43	49	49	Västerbottens »	46	23	6
Kristianstads »	49	64	4	3	53	67	67	Norrbottnens »	25	28	10
Malmöhus »	75	87	51	50	126	137	137	Utlandet och okänt	20	10	6
Hallands »	19	32	6	4	25	36	36				
Göteb. o. Bohus. »	55	51	266	225	321	276	276	Summa	1 026	971	851
									971	851	948
									1 877	1 914	1 914

Tab. 8. Översikt för år 1928 av dödsorsaker bland de å offentliga, självständiga anstalter för sinnessjuka avlidna.

1	2	3	1	2	3
	M.	Kv.		M.	Kv.
Marasmus senilis	15	34	Arteriosclerosis. Aneurysma	36	24
Septicæmia	9	11	Thrombosis. Embolia	3	3
Erysipelas	3	5	Pleuritis ac.	2	1
Influenza epidemica	4	3	Bronchitis acuta et chronica	5	5
Febris typhoides. Paratyphus	—	2	Pneumonia acuta	36	40
Encephalitis lethargica	1	—	Bronchopneumonia	8	16
Tuberculosis pulmonum	93	80	Gangræna pulmonum	2	1
„ aliorum organorum	8	7	Alii organorum respirationis morbi	2	2
Aliæ infectiones	—	2	Gastroenteritis acuta	6	4
Morbi sanguinis	—	4	Gastroenteritis chronica	—	1
Cachexiæ	2	2	Hernia	1	1
Meningitis cerebri	1	1	Ileus	1	2
Tumor cerebri	3	3	Cirrhosis hepatis	—	—
Hæmorrhagia cerebri et meningum	—	—	Cholelithiasis	1	1
Emollitio cerebri	8	11	Alii organorum digestionis morbi	4	4
Epilepsia	5	6	Nephritis acuta et chronica	1	1
Otitis media purulenta	—	—	Cystopyelonephritis	2	4
Dementia paralytica	52	5	Organorum generationis morbi	4	—
Dementia senilis	—	—	Carcinoma	5	24
Insania	9	6	Tumores alii	—	2
Insania (Suicidium)	5	4	Casus mortiferi (Combustio, Laceratio, Suffocatio)	2	2
Alii systematis nervosi morbi	2	3	Alii morbi	2	—
Pericarditis. Endocarditis ac.	—	1			
Endocarditis chr. Vitium org. cordis	—	—			
Myocarditis chr. Cardiosclerosis	37	36	Summa	380	364

Tab. 9. Jämförelse mellan hospitalens driftkostnader åren 1927 och 1928.

	År 1927		År 1928		Ökning		Minskning	
Personalkostnader.								
Avlöning	10 113 366	81	10 528 503	70	415 136	89	—	—
Övergångsstat	7 788	93	—	—	—	—	7 788	93
Ålderstillägg	1 719	97	1 791	23	71	26	—	—
Rese- och traktamentspenningar .	32 167	90	14 622	41	—	—	17 545	49
Dyrktidstillägg	1 770 483	03	1 890 436	90	119 953	87	—	—
Indragningsstat	39 230	87	35 836	28	—	—	3 394	59
Pensionsreglering	28 861	96	25 781	13	—	—	3 080	83
Dyrktidstillägg åt f. d. befattningshavare	15 486	—	15 719	—	233	—	—	—
Summa	12 009 105	47	12 512 690	65	503 585	18	—	—
Omkostnader.								
Utspisning	2 411 714	15	2 735 729	99	324 015	84	—	—
Linne, gång- och sängkläder . .	375 089	97	475 906	01	100 816	04	—	—
Eldning och lyshållning	1 391 117	91	1 218 747	69	—	—	172 370	22
Medikamenter	169 663	10	198 757	88	29 094	78	—	—
Tvätt och renhållning	52 517	31	70 825	02	18 307	71	—	—
Inventarier	280 082	94	270 955	95	—	—	9 076	99
Byggnader och gårdar	928 012	70	1 063 279	37	135 266	67	—	—
Skrivmaterialier	46 745	80	42 574	32	—	—	4 171	48
Utskylder	20 809	31	17 574	37	—	—	3 234	94
Trädgård och jordbruk	271	19	64	—	—	—	207	19
Diverse	378 907	88	171 228	11	—	—	207 679	77
Summa	6 054 882	26	6 265 642	71	210 760	45	—	—
Avgår: vinst å rörelse	207 470	32	264 657	76	57 187	44	—	—
hyror	809 132	77	844 112	12	34 979	85	—	—
Summa avdrag	1 016 603	09	1 108 769	88	92 166	79	—	—
Summa omkostnader	5 038 279	17	5 156 872	83	118 593	66	—	—
Totalkostnad	17 047 384	64	17 669 568	48	622 178	84	—	—
Avgår: patientavgifter	5 927 777	89	6 557 629	37	629 851	48	—	—
På statsverket belöpande kostnad	11 119 606	75	11 111 934	11	—	—	7 672	64

Tab. 10. Antal platser, medeltal vårdade, underhållsdagar, persona-

Sjukhus	Antal sjukplatser	Medeltal vårdade per dag	Antal underhållsdagar						Sjukvårdspersonal		Medeltal sjuka för dag för var och en av sjukvårdspersonalen	Antal sköterskor på mansavdelningarna	Ekonomipersonal
			1:a klass	2:a klass	3:e klass	avgiftsfria	å läns- eller stads-paviljong	Summa	Manlig	Kvinnlig			
Stockholms hosp.	265	275	5 819	26 850	60 567	7 044	—	100 280	28	50	3.4	10	48
Uppsala ,	1 246	1 364	8 317	34 807	427 474	20 584	8 200	490 382	98	160	4.8	31	124
Nyköpings ,	206	238	—	1 754	74 425	3 727	6 933	86 839	24	24	4.3	—	23
Strängnäs ,	850	888	—	18 554	292 109	14 261	—	324 924	62	123	4.6	30	88
Vadstena ,	788	781	2 665	22 296	251 461	9 518	—	285 940	60	93	5.1	15	81
Växjö ,	404	486	1 464	4 783	116 604	40 949	13 824	177 624	76	45	3.3	2	69
Korsberga c.-hem	1 200	220	—	366	79 710	—	369	80 445	—	3	—	—	11
koloni		7	—	—	2 555	—	—	2 555	—		—	—	
Västerviks hosp.	984	1 044	—	16 157	334 257	20 875	10 704	381 993	109	148	3.8	30	99
Visby ,	63	131	—	3 006	43 049	1 869	—	47 924	8	18	4.0	4	9
Stenkyrka c.-hem	1 40		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmö asyl . . .	2 124	111	—	757	10 716	1 988	—	13 461	7	9	7.7	—	9
Lunds hosp.	1 306	1 266	11 228	32 944	381 086	28 917	9 476	463 651	77	206	4.6	66	109
Hälsingborgs ,	1 200	1 177	—	25 924	382 688	21 953	—	430 565	77	199	4.3	63	87
Göteborgs ,	365	345	17 990	13 798	65 002	6 149	22 776	125 715	38	72	3.3	16	60
Vänersborgs ,	1 080	1 095	—	13 696	360 057	16 194	10 798	400 745	101	126	4.7	17	95
Kristinehamns	{ 1 40 800 }	845	—	14 713	277 695	10 903	7 211	310 522	80	96	4.5	5	82
Säters ,		972	1 085	—	11 570	348 365	26 256	397 255	113	130	4.0	18	95
Härnösands ,	279	280	—	2 931	84 166	6 677	8 577	102 351	25	32	4.9	5	35
Östersunds ,	700	768	—	12 840	254 514	13 553	—	280 913	74	88	4.3	21	73
Piteå ,	{ 1 20 370 }	416	—	2 657	141 191	8 170	—	152 018	40	45	4.3	9	56
Summa	12 302	12 746	47 483	260 403	3 987 681	259 596	109 982	4 665 102	1 097	1 667	—	342	1 253
Medeltal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ I familjevård.² Verksamheten vid Malmö asyl nedlades den 1 juni 1928.³ Antal platser vid hospitalen den ³¹/12 28 11 878

, i familjevård 300

, vid Malmö (indragna, se not 2) 124

Summa 12 302

lens storlek samt kostnad för sjukvård, utspisning m. m. år 1928.

Kostnad för sjukvården				Medelkostnad för utspisning för dag o. sjuk		Medelkostnad för år och sjuk					
Summa	för år och sjuk	för dag och sjuk		i 1:a klass	i allm. klass	Personal	Utspisning	Linne, gång- och sängkläder	Eldning och lyshållning	Medikamenter	Tvätt och renhållning
521 912	30	1 897 86	5 20	1 25	— 53	1 678 46	209 42	20 01	168 24	32 69	2 41
1 643 341	11	1 204 80	3 29	1 30	— 58	907 18	215 86	21 89	96 83	14 04	2 48
328 948	10	1 386 21	3 78	— —	— 61	1 047 94	225 82	25 67	88 18	10 42	5 81
1 015 070	05	1 143 85	3 12	— —	— 55	884 50	195 61	22 34	74 15	10 31	11 70
911 196	18	1 166 32	3 19	1 36	— 47	919 54	174 54	33 44	72 82	13 73	— 76
759 531	22	1 565 07	3 28	1 17	— 58	1 242 27	214 86	19 98	103 44	17 73	5 63
124 994	55	568 67	1 55	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
6 794	32	973 40	2 66	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
1 343 360	16	1 286 74	3 51	— —	— 53	1 019 83	192 24	45 66	66 06	15 01	1 87
179 309	02	1 368 77	3 73	— —	— 78	777 98	287 41	71 41	102 66	5 97	9 25
53 260	47	1 445 40	3 96	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
1 598 184	64	1 262 36	3 45	1 30	— 55	943 99	211 70	25 23	90 74	20 78	6 87
1 175 431	91	998 67	2 73	— —	— 52	723 22	191 31	43 19	67 88	15 80	8 67
794 191	93	2 131 80	5 84	1 37	— 56	1 710 08	245 52	43 29	158 35	29 89	3 64
1 301 706	89	1 188 77	3 25	— —	— 50	925 88	180 88	36 15	83 53	13 06	4 43
1 238 114	46	1 459 85	3 99	— —	— 63	1 052 31	231 54	73 11	103 81	20 62	9 73
1 527 241	04	1 407 08	3 84	— —	— 68	985 25	248 68	41 92	146 14	13 49	10 04
431 447	07	1 542 87	4 22	— —	— 66	1 187 76	242 68	53 29	89 52	11 24	5 86
1 040 107	91	1 354 20	3 70	— —	— 58	1 010 67	211 58	49 30	114 19	17 71	1 61
664 636	52	1 600 19	4 37	— —	— 71	1 232 27	259 76	27 50	106 68	9 41	2 62
16 598 729	85	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
—	—	1 302 96	3 56	1 32	— 58	981 70	214 63	37 34	95 62	15 59	5 56

Tab. 11. Sammandrag av hospi-

	K. medi- cinal- styrels.	Stock- holms hospital	Uppsala hospital och asyl	Nykö- pings hospital	Strängnäs hospital	Vadstena hospital och asyl	Värjö hospital med Korsberga	Västerviks hospital	Visby hospital med Sten- kyrka
Personal.									
Avlöning	—	388 391 75	1 042 956 46	208 933 47	665 282 07	591 477 14	523 914 94	902 620 86	86 129 98
Ålderstillägg	—	—	—	—	791 24	—	—	—	—
Rese- o. traktamentsp.	—	432	133 95	780	453 35	988 75	272 40	774 15	277 30
Dyrktidstillägg	—	69 250	185 779	37 682	118 734	107 306	97 060 69	160 928 64	15 508
Indragningsstat	—	1 532 90	4 018 91	1 132 90	—	8 022 24	4 927	378 72	—
Pensionsreglering	—	1 211 10	2 460 90	399 10	—	6 789 76	3 569	—	—
Dyrktidstillägg åt f. d. befattningshavare	—	760	2 050	390	—	3 810	1 414	—	—
S:a personalkostnad	—	461 577 75	1 237 404 22	249 317 47	785 260 66	718 393 89	631 158 08	1 064 702 37	101 915 28
Omkostnader.									
Utspisning	—	57 591 10	294 438 98	53 588 28	173 658 62	136 363 98	191 978 53	200 698 98	37 650 99
Linne, gång- o. säng- kläder	—	5 501 47	29 864 24	6 093 72	19 830 41	26 124 84	21 422 94	47 674 54	9 354 83
Eldning o. lyshållning	7 911 29	46 268 52	132 070 44	20 925 18	65 832 88	56 891 10	53 181 60	68 951 51	13 448 42
Medikamenter	36 16	8 988 59	19 148 09	2 472 75	9 148 35	10 730 88	9 269 41	15 670 82	781 90
Tvätt och renhållning	—	662 46	3 377 43	1 379 77	10 385 76	594 70	2 920 57	1 948 76	1 211 69
Inventarier	—	9 605 33	34 023 99	4 830 81	8 618 13	17 110 81	17 133 99	24 175 69	2 880 25
Byggnader och gårdar	77 472 02	68 317 49	76 260 41	36 136 14	120 746 37	35 988 76	85 383 59	45 972 70	5 840 03
Skrivmaterialier	—	1 085 06	3 000 81	731 09	3 479 40	1 469 11	2 632 91	3 155 68	951 12
Utskylder	—	—	1 428 77	233 96	1 237 20	207 48	1 847 91	975 94	—
Trädgård och jordbruk	—	—	—	—	—	—	—	—	64
Diverse	557 81	—	18 830 73	5 423 51	11 943 79	—	16 412 26	7 106 54	13 129 49
Summa	85 977 28	198 020 02	612 443 89	131 815 16	424 880 91	285 481 16	402 133 11	416 331 11	85 312 72
Avgår:									
Vinst å rörelse	951	14 225 27	29 525 83	1 899 67	14 519 54	24 372 35	22 446 24	26 428 99	—
Hyor	—	55 142 71	100 721 26	14 148 72	59 805 61	32 317 76	34 191 22	65 271 63	2 078 95
Summa	951	69 367 98	130 246 59	16 048 39	74 325 15	56 690 11	56 637 46	91 700 62	2 078 95
S:a omkostnader	85 026 28	128 652 04	482 197 80	115 766 77	350 555 76	228 791 06	345 545 65	324 630 49	83 233 77
Totalkostnad	85 026 28	590 229 79	1 719 601 52	365 054 24	1 135 816 42	947 184 94	976 703 68	1 389 332 86	185 149 06
Avgår patientavgifter	—	178 404 88	656 032 82	129 069	428 942 30	399 309 10	342 138 60	526 693 25	63 929 60
På statsverket belö- pande kostnad	85 026 28	411 824 96	1 063 568 70	236 015 24	706 874 12	547 875 84	634 515 08	862 639 61	121 219 45
Utredningskostnader.									
Fredrika Bremerför- bundets Lundakrets	3 000	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalkostnad per dag och patient	—	5 89	3 44	4 20	3 50	3 31	3 74	3 64	3 86
Statsverkets kostnad per dag och patient	—	4 11	2 13	2 71	2 18	1 92	2 48	2 26	2 53

talens driftkostnader år 1928.

Malmö asyl	Lunds hospital och asyl	Hälsing- borgs hospital	Göteborgs hospital	Vänersborgs hospital och asyl	Kristine- hamns hospital	Säters hospital	Härnös- sands hospital	Öster- sunds hospital	Piteå hospital och asyl	Summa
26 400 23	1 005 093 67	725 977 80	495 242 02	858 023 14	746 697 98	902 584 89	276 822 88	658 204 24	423 750 23	10 528 503 70
—	—	—	—	—	999 99	—	—	—	—	1 791 23
—	384 56	1 031 65	125 —	443 40	1 744 01	1 083 60	1 171 95	577 50	3 943 85	14 622 41
4 376 —	179 002 —	124 222 —	89 259 —	155 376 —	136 334 57	165 717 —	48 664 —	116 932 —	78 306 —	1 890 436 90
229 15	4 007 56	—	1 695 —	—	3 818 54	—	3 070 —	—	3 003 36	35 836 28
395 85	4 353 22	—	1 725 —	—	1 649 56	—	1 584 —	—	1 643 64	25 781 13
170 —	2 253 —	—	906 —	—	1 532 —	—	1 260 —	—	1 174 —	15 719 —
31 571 23	1 195 094 —	851 231 45	588 952 02	1 018 842 54	892 776 60	1 069 885 49	332 572 88	775 718 74	511 821 06	12 512 690 65
9 465 16	268 011 66	225 176 81	84 556 86	198 058 48	196 436 78	269 911 97	67 862 49	162 391 12	107 889 90	2 735 729 99
1 080 23	31 940 07	50 835 12	14 910 60	39 587 42	62 029 91	45 503 68	14 903 40	37 826 01	11 423 18	475 906 01
8 839 73	114 874 98	79 892 88	54 536 26	91 451 08	88 060 81	158 621 96	25 034 56	87 646 13	44 309 02	1 218 747 69
212 11	26 308 29	18 602 06	10 293 94	14 305 95	17 496 47	14 637 68	3 144 27	13 599 84	3 910 82	198 757 88
985 28	8 062 40	10 205 70	1 252 61	4 857 56	8 258 07	10 895 87	1 498 05	1 239 38	1 089 46	70 825 02
—	39 494 78	12 083 29	18 524 92	20 727 19	21 975 43	14 767 15	4 491 78	13 949 08	6 563 38	270 965 95
64 51	131 494 87	24 002 56	44 264 49	91 629 68	55 692 25	53 396 40	17 665 35	55 122 07	37 829 73	1 063 279 37
219 99	3 113 64	3 193 66	1 435 01	3 894 19	3 116 54	4 058 75	1 323 89	4 331 57	1 378 90	42 574 32
—	549 86	9 22	2 406 39	1 560 24	4 230 04	899 86	—	499 66	1 487 86	17 574 37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64 —
3 325 87	14 547 05	9 616 45	6 762 85	1 796 92	16 993 57	17 375 90	6 653 14	7 662 90	13 089 88	171 228 11
24 192 88	638 897 49	433 617 26	238 943 93	467 868 61	474 289 82	590 068 70	142 576 98	384 270 76	228 971 48	6 265 642 71
660 13	27 680 71	4 077 54	8 702 27	26 311 98	16 631 78	23 455 14	3 573 09	4 523 78	14 673 05	264 657 76
1 778 50	76 181 27	81 336 69	40 737 26	62 062 70	56 627 98	55 361 61	22 464 25	60 230 79	23 653 26	844 112 12
2 438 63	108 861 98	85 414 23	49 439 53	88 374 63	78 259 71	78 816 75	26 037 34	64 754 52	38 826 31	1 108 769 88
21 758 75	534 535 51	348 203 02	189 504 40	379 493 98	401 080 11	511 251 95	116 539 59	319 516 24	190 645 17	5 156 872 88
53 324 98	1 729 629 51	119 434 47	778 456 42	1 393 336 52	1 293 806 71	1 580 637 44	449 112 42	1 095 229 98	702 466 25	17 669 563 48
530 55	718 758 28	566 191 —	347 947 09	547 634 70	430 232 —	514 980 45	153 452 40	362 644 05	190 589 85	6 557 629 57
52 794 48	1 010 871 28	633 243 47	430 509 33	845 651 82	863 524 71	1 065 656 99	295 660 02	732 535 98	511 876 90	11 111 934 11
—	—	156 230 28	—	—	—	—	—	—	—	156 230 28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 000 —
3 96	3 73	2 79	6 19	3 48	4 17	3 98	4 39	3 90	4 62	3 79
3 98	2 18	1 47	3 42	2 11	2 78	2 68	2 89	2 61	3 37	* 2 88

* Med utredningskostnad inräknad = kr. 2:42.

Tab. 12. Sammandrag av kyrkoherdarnas och hälsovårdsnämndernas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
S i n n e s s j u -												
	Antal	Hemort		Kön		Civilstånd			Ålder			
		landbygd	städer	män	kvinor	ogifta	gifta ¹	ej angivet	under 20 år	20—40 år	över 40 år	ej angiven
1 Stockholms stad	3 484	—	3 484	1 517	1 967	2 370	1 105	9	61	1 141	2 278	4
2 Stockholms län	822	652	170	377	445	560	262	—	20	296	506	—
3 Uppsala	600	365	235	287	313	432	168	—	10	192	398	—
4 Södermanlands	663	444	219	323	340	451	212	—	6	231	426	—
5 Norrköpings stad	238	—	238	104	134	172	66	—	3	56	179	—
6 Östergötlands län ²	810	656	154	413	397	587	223	—	19	225	566	—
7 Jönköpings	1 027	813	214	559	468	769	258	—	6	317	704	—
8 Kronobergs	772	718	54	406	366	584	188	—	8	223	541	—
9 Kalmar	975	782	193	522	453	715	260	—	8	270	697	—
10 Gotlands	251	198	53	115	136	166	85	—	1	57	193	—
11 Blekinge	596	409	187	295	301	449	147	—	7	179	410	—
12 Kristianstads	952	858	94	461	491	720	232	—	5	276	671	—
13 Malmö stad	397	—	397	181	216	263	134	—	4	124	269	—
14 Malmöhus län ⁴	1 459	870	589	661	798	1 111	348	—	17	407	1 035	—
15 Hallands	628	421	207	302	326	494	134	—	2	210	416	—
16 Göteborgs stad	1 040	—	1 040	540	500	683	357	—	17	387	636	—
17 Göteborgs och Bohus län ⁵	786	641	145	394	392	569	217	—	8	204	574	—
18 Älvsborgs län	1 203	1 016	187	589	614	917	286	—	9	335	859	—
19 Skaraborgs	913	769	144	492	421	713	200	—	10	269	634	—
20 Värmlands	1 155	976	179	564	591	903	252	—	7	380	768	—
21 Örebro	813	625	188	403	410	635	178	—	16	255	542	—
22 Västmanlands	596	374	162	295	241	387	149	—	10	193	333	—
23 Kopparbergs	1 105	1 000	105	600	505	790	315	—	21	420	664	—
24 Gävleborgs	843	597	246	436	407	596	247	—	18	286	539	—
25 Västerbottens	1 029	854	175	548	481	749	280	—	12	359	658	—
26 Jämtlands	490	432	61	273	220	364	129	—	4	163	326	—
27 Västerbottens	706	657	49	400	306	484	222	—	15	288	403	—
28 Norrbottens	611	524	87	347	264	433	178	—	9	233	369	—
Summa	24 907	15 651	9 256	12 404	12 503	18 066	6 832	9	333	7 976	16 594	4

¹ Här i urräknade änklings, änkor och fränskilda makar. — ² Tillhörande landsting eller kommuner som ej i lands-
i s. k. familjevård. — ³ D:o 20. — ⁴ Därav 90 med okänd vårdform. — ⁵ D:o 13.

uppgifter om sinnessjuka och sinnesslöa i riket i slutet av år 1928.

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
k a.					S i n n e s s l ö a.																
Vårdas inom					Antal	Hemort		Kön		Civil- stånd	Ålder			Vårdas inom							
enskilt eller där- emot svarande	enskild anstalt	försvärings- anstalt	upplagn.-anst. f. sinnessjuka	statanstalt för sinnessjuka		landsbygd	städer	män	kvinnor	gifta ogifta	under 20 år	20—40 år	över 40 år	enskilt eller där- emot svarande hem	anstalt för sinnesslöa	bil- bara	bil- bara	försvärings- anstalt	upplagn.-anst. f. sinnessjuka	statanstalt för sinnessjuka	
936	45	7	1 701	795	732	—	732	412	320	732	—	359	295	78	164	222	277	7	49	13	1
163	18	73	64	504	418	367	51	238	180	416	2	127	175	116	186	72	91	32	8	29	2
106	35	88	14	357	288	239	49	168	120	287	1	86	116	86	149	36	62	27	3	11	3
84	3	132	6	438	379	325	54	212	167	379	—	126	145	108	136	79	60	88	1	15	4
9	1	33	105	90	139	—	139	79	60	137	2	45	58	36	80	4	5	42	8	—	5
148	30	100	32	500	638	575	63	375	263	637	1	185	248	205	274	100	138	106	11	9	6
346	26	110	56	489	496	431	65	269	227	491	5	103	198	195	310	76	30	65	11	4	7
216	29	101	6	420	395	383	12	202	193	389	6	80	148	167	229	37	30	80	1	18	8
197	22	131	55	570	510	471	39	296	214	508	2	140	182	188	282	67	50	94	8	9	9
75	—	19	4	153	145	118	27	83	62	145	—	35	65	45	93	9	19	16	—	8	10
118	7	123	15	333	368	295	73	222	146	365	3	99	135	134	177	32	58	96	—	5	11
219	60	93	64	516	513	476	37	294	219	510	3	141	183	189	240	91	64	73	26	19	12
40	2	216	12	127	111	—	111	57	54	111	—	29	45	37	42	8	25	30	1	5	13
229	51	264	141	774	644	472	172	342	302	640	4	164	256	224	251	111	85	140	25	32	14
101	24	155	57	291	295	239	56	170	125	295	—	80	122	93	172	31	37	43	4	8	15
378	21	345	72	224	181	—	181	109	72	181	—	78	76	27	54	39	69	2	9	8	16
200	4	129	38	415	489	435	54	281	208	489	—	127	168	194	276	31	71	101	6	4	17
363	16	194	13	617	581	517	64	335	246	581	—	114	235	232	327	67	71	96	4	16	18
253	37	98	24	501	422	370	52	299	193	422	—	104	141	177	243	38	66	58	3	14	19
252	124	244	12	523	669	610	59	382	287	668	1	141	242	286	355	51	86	172	—	5	20
158	11	133	54	457	449	413	36	269	180	449	—	114	179	156	241	32	64	93	—	19	21
79	3	75	23	356	330	263	67	187	143	327	3	83	151	96	161	37	54	70	1	7	22
255	2	156	14	678	532	490	42	281	251	532	—	151	185	196	250	58	108	106	—	10	23
208	5	148	25	457	443	377	66	235	208	442	1	113	173	157	243	44	76	69	2	9	24
243	8	133	93	552	534	495	39	296	238	533	1	156	224	154	311	48	66	92	7	10	25
128	3	45	2	295	341	314	27	185	156	341	—	125	128	88	183	51	65	29	2	11	26
251	4	70	28	353	487	474	13	267	220	481	6	165	189	133	295	84	61	28	7	12	27
166	1	80	2	362	383	336	47	201	182	370	13	115	156	112	239	27	63	44	3	7	28
5 921	592	3 515	2 732	12 147	11 912	9 485	2 427	6 676	5 236	11 858	54	3 855	4 618	3 909	5 963	1 582	1 951	1 899	200	317	

ting deltaga. — ³ Utom Norrköpings stad. — ⁴ Utom Malmö stad. — ⁵ Utom Göteborgs stad. — ⁶ Därav 207